

באת מערכות

אגרות קוראים

הכוח העברי העליון בהתהוותו נקוק להבהרת משאלות.
לליבון הצעות, להקשת פרכים.
"באת מערכות" נוצרה על ידי מקום להפעלת הרהורים
והיפוטזות של קהל הקוראים ואנשי המגן. מעל באתו זו
יכול הקורא הער, החרג לבאות הכוח המילולי משימותיו,
להגיב על אופקים מתהלכים, לערער על הנחות מקובלות
ואהיות יוצא הצעות מחשבות ואתקלות.

לבעיות גיוסם של אנשי המלוואים

מן הרגע בו מוחלט על קריאתה של יחידה מסוימת ועד לרגע בו מתכנסים אנשי יחידה זו במקום כינוסם. התנאי היסודי השני הוא שלימות הקריאה. אין טעם לקריאת היחידה, ותבוצע זו מהר ככל שתבוצע, במידה שאין קריאה זו שלמה, כלומר במידה שאיננה מגיעה לכל אחד ואחד מאנשי היחידה. כי כוחה של יחידה הוא במלוא אנשיה, או לפחות באותו אחוז אנשים המקובל פחות או יותר גם ביחידה הסדרי רה; שהרי אין למנוע העדרות מסיבות מחלה וכיו"ב. התנאי השלישי הוא בסודיות הקריאה. המצב הטוב ביותר הוא שעה שאין קריאת ההתייצבות זוכה לפרסום כלל; אך במידה שהדבר הוא מן הנמנע — וברוב המקרים של גיוס המוני כך גם יהיה — הרי הכרחי לפחות לשמור בסוד אי זו יחידה מתכנסת ומהו מקום כינוסה.

מעלתה האחת והיחידה של הקריאה הפומבית (באמצעות הרדיו, רמקולים, עתון או מודעות במקום צבורי) היא במהירות הקריאה ובפשטותה. קריאה כזו יכולה להיות מופצת תוך דקות כמעט; ומה שחשוב במיוחד — שאין היא מחייבת מנגנון מסועף לביצועה.

מגבלותיה של שיטה זו הן אחדות: ראשית, היא סותרת את תנאי הסודיות והאפמעה. יתר על כן, אין להשמש בשיטה זו, פרט למקרה חמור ביותר, ללא מלות "קוד" המיוחדות לכל יחידת-מלוואים וללא קביעה מראש של מקום כינוס, הידוע לכל אנשי היחידה — או אף של כמה מקומות כאלה, ולכל אחד מהם, שוב מלת "קוד", אשר גם אותה יפרסמו ברבים.

במידה שהצבת חיילים משתחררים ליחידות המלוואים געשית בסדר ובהתאם לתפקידים אותם מילא החייל בתקופת שירותו, ובמידה שכינוסיהם אימור נים של אנשי-המלוואים מספיקים כדי לשמור את האנשים ברמת-הידיעות בה עזבו את הצבא וכדי ללמדם כל חידוש ושינוי הבא עם הזמן, הרי מבחינה עקרונית אין יחידת-המלוואים צריכה ליפול מיחידה מקבילה של הצבא-הסדרי. יתר על כן, לאנשי-המלוואים גיוסם וותק החסרים עדיין, בדרך כלל, אצל אנשי שירות-החובה.

המגבלה העיקרית, איפוא, של יחידת-המלוואים היא בהיותה בלתי-מגוייסת. ואכן, מן הרגע שיחידה זו נתכנסה, חומשה וצוידה, שוב אין הבדל בינה לבין יחידת-צבא סדרי אחרת. יכולים אנו, אם כן, לומר שהבעיה היסודית של יחידת המלוואים היא במהירות גיוסם ובשלמותו; שהרי, היא כושרה הפוטנציאלי אשר יהיה, כל עוד אין יחידה זו עומדת בפועל לרשות מטה הצבא — כמוה כלא הייתה.

**

אם ננסה לבחון מהן הבעיות העומדות בדרך גיוסה של יחידת מלוואים, הרי נוכל למצותן בשלוש: קריאת האנשים; כינוסם; וחלוקת הצורה.

א) קריאת אנשי המלוואים

קריאת אנשי המלוואים להתייצבות צריכה לענות על שלוש תביעות. ראשית, חייבת הקריאה להיות מהירה ככל האפשר. — כוננתו כאן לזמן הנדרש

ועוד: אין כל בטחון שאכן הגיעה הקריאה אל כל אחד ואחד מאנשי היחידה, וביחוד אם הזמן אשר נקבע מרגע הפצת הקריאה ועד למועד ההתייצבות הנוקד יחסית, ואחרון: — חוסר גמישות, אין למטהר הצבא, או למפקד היחידה, כל אפשרות הודיע, בדרך הקריאה הפומבית, על כל שינוי או תוספת ל"קוד" המוסכם שנקבע מראש, מבלי לפגוע ע"י כך בעקרון הסודיות.

צורת הקריאה השניה היא האישית. הוא אומר — הודעה על מקום ומועד ההתייצבות מועברת אל כל אחד מאנשי היחידה.

יתרונותיה ההשובים של שיטה זו הם שנים: ראשית — סודיות. בדרך זו אין הידיעה על גיוס היחידה צריכה לחרוג אל מחוץ למסגרת אנשי היחידה ולמנגנון האנשים העוסק בהפצתה. יתר על כן, מפקד היחידה יכול, בנוסף על עצם הקריאה להתייצבות, להודיע לאנשיו כל פרט שהוא אשר ייראה לחשוב בעיניו. שנית — שלמות. בדרך זו ניתן להבטיח שהודעת הקריאה אמנם תגיע לכל האנשים, מגבלותיה של שיטה זו הן שתיים: ראשית — זמן. יהא מנגנון הקריאה יעיל כפי שיהיה, הרי בשום פנים ואופן אין להניח שקריאה כזו תוכל להיות מבוצעת תוך שעה או שעתיים, דבר הניתן לביצוע ע"י קריאה פומבית (באלחוט או ע"י רמקול). אמנם, אין הדבר פוגע במיוחד ביחידת מלואים הבנויה לפי העקרון הטריואל, כלומר, יחידה שכל אנשיה מרוכזים בסביבה אחת; אך לגבי יחידה הבנויה לפי עקרון אחר — ידרוש הדבר מנגנון כה מורכב, וזמן רב כל כך, עד שכמעט ואין דרך זו באה כלל בחשבון.

המגבלה השניה טמונה כאן בסדר בול. שיטת קריאה זו מחייבת קיום מנגנון מיוחד שיעביר את הקריאה מבית-לבית. ההעברה יכולה להיעשות או ע"י מנגנון המוחזק במיוחד לתפקיד זה, של אנשי צבא או אזרחים, או ע"י תנועות הנוער וביחוד ע"י ארגון טרום-צבאי — במידה שקיים כזה — או ע"י קשר פנימי בתוך מסגרת אנשי היחידה גופה. כל אחת מן הדרכים האלה כרוכה בשלבי-העברה ממושכים, מעצם התחלת העברת הקשר, וביחוד מחייבת היא תכנון רשת-הקשר והכרה מדויקת מראש של מעון כל איש מאנשי המלואים, כדי למנוע בזבוז זמן ואי-העברת ההודעה. וזאת לזכור: כל אדם אשר לא קיבל משום-מה את ההודעה, אין כמעט סיכוי שיגיע למקום הכינוס בדרך אחרת.

אם ננסה לסכם את בעיית הקריאה, הרי המסקנה הברורה היא שיש צורך להכין מראש את שתי צד

רות הקריאה גם יחד: כל יחידה חייבת שתהיה לה מלת"קוד" ולפחות מקום כינוס אחד לשעת הדחק; ומאידך גיסא יש צורך לארגן בכל יחידה מנגנון קשר, אשר יהיה מתורגל היטב, כך שיובטח לבטח כי ההודעה תגיע לכל איש.

בסוגיה זו של הקריאה, קיימת כמובן בעייה נוספת — אי התייצבות במתכון של משתמטים ועריקים. אולם שאלה זו הנה ענין של חינוך והסברה, וחורגת ממסגרתה המצומצמת של רשימה זו.

ב. מקום הכינוס

מקום ההתכנסות של היחידה הנו, לגבי המתייצב, נקודת המעבר, ממצב של אזרח אל זה של חייל. מרגע הופעתו במקום ההתכנסות נכלל המתייצב בתוך המסגרת הצבאית, ועתה מהירות הפיכתו לחייל מושגת. המוכן למלא את תפקידו, שוב איננה תלויה בו אלא אך ורק במסגרת הצבאית הקולטת אותו. מקום הכינוס יכול להיות במקום המיועד להגות אותה יחידה, או באיזה שהוא מקום זמני, אשר ישמש להתכנסות בלבד, וממנה תעבור היחידה הלאה, למקום שייקבע לה.

אין ספק, שהדרך הראשונה היא נוחה יותר, שהרי אין כל צורך, במקרה זה, לדאוג להכנות כפולות — הן במקום חנית היחידה והן במקום הכינוס — לקראת קליטת המתייצבים. כמו כן לא תעמוד במקרה זה בעיית רכב, שיהא אולי דרוש להעברת היחידה ממקום הכינוס. בעיה זו חמורה ביותר לגבי צבא אשר אין רכב-הקבע הצבאי שלו מספיק לקליטת כל צבא-המלואים, ועליו להבנות מגיס כל-ירכב אזרחיים. מאידך גיסא, התסרוטות הכרוכים בדבר הם גדולים ביותר.

ראשית, יש להביא בחשבון שבכל שעת חרום, בה יגויסו המלואים, תהא אחת ממטרותינו העיקריות והראשונות של האויב לחבל בתהליך גיוס והתייצבות זה. זאת יוכל לעשות ע"י התקפות מן האויר על כל מחנות הצבא וכל מקומות הכינוס שיתגלו לו, וע"י הטרדת המגויסים היוצאים ממרכז איזור מגוריהם למקומות הכינוס השונים שלהם. משום כך, תנאי ראשון הוא סודיותו של מקום ההתכנסות. במקרה שהגיוס הוא שקט, כלומר שלא תחת לחץ ישיר של פעולות האויב, כדאי יהיה ודאי לקבוע את מקום הכינוס במתנה-צבא, אך רק בתנאי שדבר זה יהיה בו אמנם משום חסכון בזמן ויעשה את פעולת החיול פשוטה יותר, ורק בתנאי שהזרימה ההמונית אל מתנה פלוני לא תהא עשויה להכשיל את החשאיות.

„אנטי-מטוסיות“, ובהקמת סדורים סניטריים אר-עיים. במקרה כזה יש לדאוג לכך שיובאו מזון ומים ליחידה במקום עצמו, כדי למנוע בעד התרוצצות האנשים מסביב.

(ח) יש לקבוע מקום מפגש, או מקום כינוס, אל-טרנטיבי, במידה שהיחידה נאלצת להתפור, בגלל התקפה אוירית, ממקום הכינוס שלה. במקרה זה יש להשאיר במקום חזלית אנשים אשר תכון את אותם האנשים אשר משום-מה יגיעו למקום באיחור. מקום כינוס אלטרנטיבי יש לקבוע מראש — שמא לא תהא כלל אפשרות להגיע למקום שנקבע בתחילה, ולסיכום הבעיה. שלב ההתכנסות בתהליך ההת-יצבות הנו הרגיש ביותר לתקלות, שהרי כאן המת-יצבים כבר אינם אזרחים עצמאיים ובודדים — אך אין הם עדין גם יחידה סדירה ומגובשת. יש על כן להזהר כפלי-כפלים בביצוע שלב זה, ולדקדק בהכנת כל פרט ופרט שבביצועו.

ג. חלוקת הציווד

חלוקת הציווד הופכת את האזרח-המתיצב ללוחם בכח. מן הרגע שקיבל את נשקו, הרי אפשר כבר להטילו לקרב. מתוך כך יש לזרז תהליך זה ככל האפשר; וזאת לזכור: החשת תהליך זה תלויה כמעט אך ורק במסגרת הצבאית, שהרי האנ-שים כבר מכונסים ומחולקים ליחידותיהם.

במידה שמקום הכינוס איננו במקום חנית היחידה, קיימות שתי אפשרויות לחלוקת הציווד: הראשונה, העברת היחידה המכונסת אל מחנה-הקבע, או בסמוך לו, לשם ביצוע חלוקה זו; והשניה — העברת הציווד אל היחידה במקום כינוסה.

הבחירה בין שתי האפשרויות תלויה בראש וראש-שונה באופי היחידה המתכנסת. יש לומר מראש, שרבות הן היחידות אשר אין טעם ואין אפשרות להעביר את ציוודן למקום הכינוס. מאידך גיסא מתאימה הדרך הראשונה במיוחד ליחידה רגלית-רובאית, במקום לרכו מחמש עד שש מכוניות אשר תעברנה פלוגה רובאית למקום חלוקת ציווד, הרבה יותר פשוט וקל יהיה לרכו את הציווד האישי (נשק וחגור) של אנשי הפלוגה במכונית אחת ולהעבירו אל הפלוגה במקום הכינוס. יתרון נוסף לדרך זו בכך, שמן הרגע הראשון בו מתחילים להופיע ראשוני המתיצבים ניתן יהיה להתחיל בחלוקה. באופן זה יושג חסכון עצום בזמן, וכן יימצאו כמעט מיד לפחות אנשים וחוליות אחדות מוכנים לפעולה. וגורם נר-סף — העברת האנשים אל מקום החלוקה תהא כרוכה בהסעת יחידות מרוכזות ובלתי-מזוינות — במלים

שנית, על מקום הכינוס להיות סמוך כל כמה שאפשר לאזור המגורים של אנשי אותה יחידה. יש לשאוף לכך שמקום זה יהא בטוח הליכה ברגל לכל מתיצב. במלים אחרות, אל לז להיות מרוחק יותר ממספר קילומטרים ממרכזו איזור ההתיצבות. והרי קשה להניח שמתנות-צבא סדירים יימצאו בקרבת מקום לכל אזור-ההתיצבות.

והרי כמה הערות כלליות, בשאלת מקום ההתכנסות והנהוג בתוכו:

(א) מקום הכינוס חייב להיות מוכר וידוע לכל אנשי יחידת המלואים, בין אם ייקבע במחנה או במפגש. יחידת-מלואים, אשר הצלחת התיצבות אנ-שיה תלויה בחסדי הקריאה המסודרת, איננה יכולה להרשות לעצמה את המותרות של נפל בגלל אנשים שאינם מוצאים את מקום ההתכנסות. חשוב על כן שהיחידה תהא מתורגלת בהתכנסות למקום אשר נקבע לה.

(ב) מקום הכינוס יש להחליף מדי פעם, כי הצלחתו של המקום — בסודיותו, מקום כינוס אשר כבר נוצל פעם, ואשר אין בטחון מלא שלא נתגלה לאויב, יש להחליף מיד באחר, ממש כשם שיש צורך להח-ליף מדי פעם את הכנזי „קודי“ של אותה יחידה.

(ג) יש להשתדל שלא לקבוע מקום כינוס בסביבת מתקן צבאי או אזרחי כלשהו אשר עלול לשמש מטרה להתקפת אויב, לבל תיפגע היחידה המתכנסת, ולו גם בטעות.

(ד) יש לשאוף לכך שבמקום הכינוס יהיה לכל אנשי היחידה מסתור מתצפית אויר וקרעקע. כן רצוי שהמקום יהיה נרחב במידה מספקת כדי פיזור אנשי היחידה בו, כך שלא יהוו מטרה מרוכזת אחת. מבחינות אלה יתאימו במיוחד יערות, חורשות, ושט-חי-מטע.

(ה) את האנשים המתיצבים במקום הכינוס יש לרכו מן הרגע הראשון לפי יחידות-המשנה שלהם. מטרת הדבר כפולה: קודם כל גיבוש המסגרות הצב-איות, דבר אשר יאפשר בקורת מידית — היש נפקדים, ומי הם; ושנית — פיצול היחידה הגדולה ליחידות קטנות, פגיעות פחות בהרבה ועם זאת — ניתנות לשליטה בהן. במידה שיש זמן מינימלי, קודם ההת-כנסות, רצוי להכין במקום שלטים אשר יכוננו את האנשים אל מקומות ריכוזיהם המשניים.

(ו) על מפקדי היחידות להמצא במקום ולהשתלט מיד על אנשיהם. יש למנוע כל מעשי התפרעות העוללים לגלות את מקום הכינוס.

(ז) במידה שהיחידה נאלצת לשהות במקום זמן ממושך כלשהו, הרי יהיה צורך בחפירת שוחות

לאיש צבא וללוחם, מרגע בו הוא מתזיק בנשק; ולו גם רק מבחינה פסיכולוגית זו חשוב להקדים ולחלק את הנשק. אך סיבה נוספת לכך: מרגע קבלת הנשק מוכשר המתייצב לפעולה, והרי אין לדעת מראש מהן ההפתעות הצפויות במקום ההתכנסות.

כמסקנה, הרי בכל מקרה שציוד היחידה מצוי מראש מן הראוי למיינו לפי יחידות המשנה או לפי האנשים. טוב מכל הוא מיון אישי במסגרת רכוזי ציוד כתתיים או מחלקתיים (חבילות אישיות המורר כזות בארגזים כתתיים, למשל, כשהארגזים מסומנים באופן בולט, לפי הסוג של יחידת המשנה וההשתייכות). באשר לעצם החלוקה, רצוי לחלק את הציוד, או לפחות את הנשק, כבר במקום הכינוס. ביחוד כדאי הדבר כאשר העברתה של היחידה אל המחנה או המקום המאכסן את הציוד תהיה לצורך זה בלבד, מתוך כוונה ברורה מראש להמשיך ולהטילה למקום אחר. רק במקרה שעל היחידה לעבור ממקום כנוסה אל המחנה ממילא יתכן וכדאי יהיה להעבירה מיד לשם חלוקת הציוד לשם, על כל פנים באותו מקרה לא יושג, ע"י החלוקה בשטח הכינוס, החסכון המבוקש ברכב (או בזמן).

באותו רגע בו נסתיימה חלוקת הציוד, שוב אין קיימת חבורת אורחים, ואת מקומה תפשה יחידת צבא המרוכזת במקום מסוים. מכאן ואילך חדלה יחידת המלואים להיות בעיה מיוחדת, בתור שכזו, והריהי כמו כל שאר אחיותיה יחידות הצבא הסדיר. ש. גזית

אחרות, בלתי מסוגלות להגנה עצמית — דבר שאינו רצוי מבחינות רבות. כמרכן הרי רבים יותר הסיכויים להפצצת המחנות הקבועים, שבהם ימצאו במרוכז ציוד היחידות, מאשר מקום כינוס ארעי ובלתי ידוע. צורת החלוקה האידיאלית תהא ע"י הכנת חבילות אישיות מראש. כל חבילה כזו תכלול את כל הציוד האישי אשר המתייצב יצטרך לקבל. דבר זה יהיה בו חסכון גדול בזמן בשעת החלוקה, והוא ימנע התקהרות לוויות והצטופפויות ליד מקומות החלוקה של חלקי הציוד השונים. רצוי על כן ביותר שלכל יחידת מלואים יהיה מחסן אשר בו כבר ימצא הציוד ממין לפי החבילות האישיות או היחידתיות (אפשר, למשל, לרכוז לחבילה אחת את ציודה של כיתה שלמה). שמירת ציוד זה, ואיורו, יבוצעו בזמן הכינוסים הסדירים של אותה יחידה, כך שלא יהיה צורך במנגנון מיוחד אשר ישמור על הציוד ויטפל בו. סדור כזה רצוי ואפשרי בכל מקרה כאשר יש מקום להחזיק סנה כזאת (ארונות ותאים), וכמובן — כאשר הציוד קיים בפועל.

במקרה ואין סדור כזה אפשרי, רצוי לארגן את חלוקת הציוד לפי "שיטת הסרט-הנע". כל מתייצב יעבור, בזה אחר זה, ב"שורה עורפית" מנקודת חלוקה אחת לשניה, ויקבל את חלקי הציוד המגיעים לו. זהו הדרך האחרת היחידה אשר תבטיח מהירות מסוימת לתהליך החלוקה.

מכל הבחינות חשוב שהדבר הראשון אשר אורו יקבל המתייצב יהיה נשקו האישי. חייל הופך

מקום המודיעין בתהליך עבודת המטה

המפקד הנם רבים. דרך מחשבתו של המפקד תהיה למעשה — בחינת כל הגורמים הללו כדי למצוא את הפתרון להשגת העדיפות על האויב. המפקד ישהה את כוחותינו לאלו של האויב; הוא ישהה את הנותרים הלוגיסטיים של שני הצדדים, יעריך את הנותרים של זירת הקרב; הקרקע וכל אשר עליו, על מנת לקבוע את היתרונות החסרונות הנובעים מנתרנים אלה לשני הצדדים.

רק כתוצאה משיקולים אלה יקבע את החלטתו, ואלו קצין האג"ם הוא אשר יתרגם את החלטות המפקד לתכנית המפורטת ויתאם את הכוחות השונים בביצוע תכניות אלה. החלטותיו של המפקד תהיינה נתונות לשינויים בעת מהלך הפעולה כתוצאה מידע עות שיתקבלו הן על כוחותינו והן על האויב. המפקד הוא זה שיהיה חייב לקבוע ולהחליט

בעקבות מכתבו המאלף של "לוחם בחוכרת" מע"רכות הקודמת, ברצוני להעיר כמה הערות לגבי כמה מהנחותיו בשאלות המודיעין.

בעל המכתבים מגיע למסקנה כי "אין לכוף את המודיעין כפיפות פיקודית לראש האג"ם, ואלו הנני מוק שנתן הוא שקשה לאחרון לשנות את תכניותיו באותו קצב המחויב לעתים ע"י הידיעות המוגשות ע"י המודיעין. חושבני כי אף לפי האסכולה הבררית אין להגדיר את מעמדו של המודיעין ככפוף מבחינה פיקודית לראש האג"ם. מאחר שזה האחרון הנו בחזקת קצין מטה מתאם בלבד, ובהתאם ליסודותיה של תורת הפיקוד אין הוא מהווה כלל סמכות פיקודית.

ועתה לשאלת מעמדו של המודיעין בפורמציה הגורמים המשמשים בסיס להערכת המצב הנכונה של

לקצין זה, ובזאת לדעת הפגם. בכפיפותו של המודיעין לקצין האג"ם, כמקבל בשיטה הבריטית, במקום להיות כפוף במישרין, ללא כל צינור מעבר, למפקד, בהתאם לשיטה האמריקאית הצרפתית. שהרי גם לדברי „לוחם” — המפקד הוא היחידי האחראי לכל מה שנעשה ביחידתו, ולא יוכל להטיל אחריותו זאת על איש מהכפופים לו. ואלו אר"גון המטה ואופן פעולתו יהיו בהתאם לתפקידים המוטלים על המפקד. הנני חושב שכתוצאה מכפיפותו של המודיעין לאג"ם ניטלת מן המפקד האפשרות של הערכת מצב נכונה ושל כיוון איסוף ידיעות אויבי-טיבי ובלתי אמצעי, והרי אלה הם מתפקידיו הראשי שונים במעלה של המפקד, ואין לבצעם באמצעותו של קצין המטה המתאם, אשר תפקידו מצטמצם בהכנת התכניות המפורטות ובתיאום הכוחות הפועלים על יסוד החלטות המפקד.

ב. מ. — „קצין מודיעין”

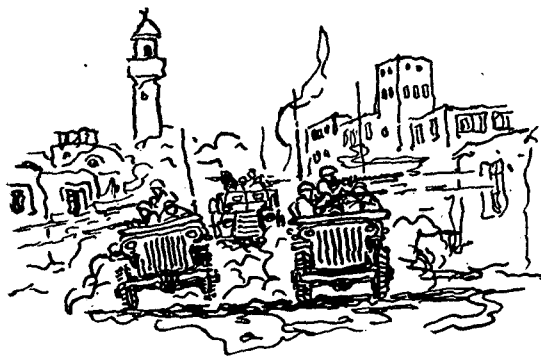
אם, לאחר הידיעות שקיבל, יש אמנם להמשיך בפעולה בהתאם לתכנון המוקדם, או שיש לשנותו. במקרה האחרון קצין האג"ם הוא שיקבל את ההנחיות לשנוי התכניות בהתאם להחלטת המפקד, ולביצוע שינויים אלה.

כפי שפורט במכתבו של „לוחם” הרי המודיעין הוא שיספק באופן מתמיד ועדכני את הידיעות אודות הקרקע והאויב; דהיינו, ימציא את העובדות המשמשות חלק חשוב בהערכת המצב והמשפיעות במישרין על ההחלטות והתכנית.

קצין האג"ם חייב להיות צמוד לתכניות אשר לביצוען הוא אחראי. (בעוד שקצין המודיעין הוא „בא-כוח האויב” במטה שלנו). כתוצאה מכך קיימת הסכנה שהערכתו של קצין האג"ם את הידיעות על האויב לא תהיה אוביקטיבית לחלוטין ותושפע, במידה מסויימת, ע"י תכנונו הקודם. בהיות קצין המודיעין מתואם ע"י קצין האג"ם נמסר למעשה, התפקיד של הערכת המצב לאור הידיעות המוגשות

על הפריצה ללוד ותכנונה

וראשונה על עצם ההפתעה שבהתקפה ועל עדיפות האש המקומית שנוצרה לגבי האויב. יתר על כן, יש להביא בחשבון את העובדה שהאויב הנסוג לא

השאיר כמעט מקום להתנגשות בעלת ממדים עם כוח-חוסם או כוח משורין וחיל-רגלי המתאמים פעולה של הגנה תוך התקפה. ואכן, אם נבחון את הקרב שנערך ליד משטרת לוד-רמלה, כאשר נתקלה היחידה באש-אויבת תקיפה, גיוכח שצודקת הדעה השוללת התקדמות בשורת עורף, כדבר שאינו מעשי לגבי פריצה לתוך עיר, וכיחיד בטור אחד יחיד. הערה נוספת. לאחר הפעולה נגש סגן מפקד יחידת הסיירים, כדברי אלוף מ. זיין, כשהוא „עררענן כמלפפון”, הציע שהגדוד כולו יצא לסיבוב

ברצוני להביע השגות מספר על הנאמר ברשימתו של אלוף מ. זיין על פריצת גדוד הקומנדו ללוד. איני מתכוון לתוצאות הפריצה, אלא לתיכנונה. ורוצה אני לשאול, האם בכלל מותר לנו לראות פעולה מסוג זה כפעולה למופת לנו.

הוראותיו של מפקד הפעולה היו: „יוצאים בשורת עורף, במקרה היחידה נעצרת מפאת אש אויבת, שאר הכוח מתפרש מיד לצדדים — לעקוף ולפרוץ את עמדות האויב”.

במלים אחרות: שורת העורף החולפת ביעף לארץ הכבישים עלולה להתקל באויב הרובץ וחוסם את הכביש, (וזאת עושה כל צבא המגן ומבטיח את דרכי הגישה אליו, ואת עורקי התחבורה המקשרים אותו לעורף). במקרה כזה, ההתקדמות בשורת העורף רק מגבירה את סיכויי ההיפגעות, מאחר שהיא מעמידה את כל היחידה בתוך אלומת האש הצרה של האויב. לפי ההוראות לאנשי הקומנדו במקרה כזה צריכות היו יתר היחידות להתקדם ולעקוף את עמדות האויב. אך אל נשכח שברגע שהאויב ירגיש בתנועה לעקיפתו הרי גם הוא יוכל, באותה מידת הצלחה ויתכן שאף בזמן הקצר מזה הדרוש לכוח העוקף, לשנות את מערך הגנתו ולהעתיק את חזיתו לאותו כיון הנתון בסכנה.

מסתבר, איפוא, שתכנית הפריצה נתבססה בראש

שני על העיר. הריני משוכנע שסיכוב שני זה היה בחינת הכרת, כי רק הוא היה בו כדי להבטיח את הכיבוש לאחר המהלומה שהונחתה על מגיניה של לוד.

הערת המערכת: אין ספק שצודק א. ריבק בטענתו ששורת העורף הגנה בטוחה הרבה פחות מן ההתקד

מות במבנה הקרבי. אולם השאלה העיקרית בפעולה הנורשאת אופי כזה הוא הבחירה בין ההפתעה המושגת ע"י מהירות והלם לבין ההבטחה שבמבנה. הגנת לוד, שלא עמדה בפני הטור הפורץ של המשוריינים, יתכן מאד והיתה מספיקה להתארגן ולהדוף את התקפת אותו טור עצמו אילו התקדם לאטו כשהוא פרוש במבנה. לגבי הערתו השניה של א.ר. הרי יש לציין שגדוד-הרגלים, אשר בשיתוף עמו פעל גדוד השריון, הוא הוא שמילא תפקיד זה של הבטחת הכיבוש.

„פלוגות החרושת“ העבריות בצבא הבריטי

קורסים במקצועות שונים. ההדרכה ב„ענף העברי“ לא היתה שונה במאומה מההדרכה הכללית במוסד הזה, אולם זו התנהלה על סהרת העברית ועל ידי מדריכים משלנו שהוכשרו במיוחד לצורך זה.

רק כדי לרמוז על היקף עבודת ההכנה שנעשתה במאמץ יחידי, עבודה שחשיבותה חורגת מהתחום הצבאי בלבד, די להזכיר שהיא כללה תרגום חומר טכני מסועף המשתרע על פני אלפיים עמודים לערך.

רק בעלי מקצוע סוג א' עם המלצה מיוחדת נתקבלו לאחר בחינות קבלה לקורסים מרוכזים אלה שארכם היה 3—5 חדשים. כמה עשרות קציני-חימוש שזכו לסיים בהצלחה את הקורסים, תפסו רובם ככר לם עמדות מפתח טכניות בצה.ל.

חשיבותם של הטכנאים התבלטה במיוחד משהגייעו לארץ התותחים הראשונים בני... 65 מ"מ (מודל המאה הקודמת). בית מלאכה קטן שפעל בזמני „שוין“ 24 שעות ביממה, המתין לתותחים אלה ואכן השיב בהם וברבים אחרים מתוך שלל האויב, „רוח חיים“.

רב-סרן ה. רבאפורט

הננו מכירים טובה לרב-סרן ה. רבאפורט על הערותיו המעניינות בקשר למאמר „מורשת החייל“ שנתפרסם ב„מערכות“ ס"ב-ס"ג. הננו שמחים להזדמנות הנרתנת לנו בזה להביע הערכה נאמנה לאנשי-החיל הטכנאים כולם, על עמלם ושקידתם בכל עת, בימי שלום כבימי מלחמה, להחזקתו היעילה של הצידוד הטכני. משתתפי תמרוני-הסתיו של צה"ל ראו וחשו משהו ממפעלם בעת מבצע „בכורים“.

יחד עם זאת — הערה עובדתית אחת לר-סרן ה. ר. ודאי לא נתעלם ממנו כי כמו „בשטח חיל-הרגלים“ כן גם בשטח הטכני היו כבר גישושים, נסיונות והצלחות לא-מבוטלים כלל במסגרת ההגנה העברית (בפרט בהתחשב בתנאים של מחתרת-מכופלת בהם פעלו בתחומי יצור הנשק, הבדק והטיפול בו). אך נכון הוא כמובן, כי היכולת שנתגלתה בשטח זה בתנאי שדה במלחמת השחרור, נתבססה על ההתנסות שנרכשה בימי השירות בחיל ובפלוגות-החרושת של הצבא הבריטי. — המערכת.

למקרא מאמרם של רב-סרן טמיר ורב-סרן כרמון „מורשת החייל ב„מערכות“, חוברת ס"ב-ס"ג, קשה לי להמנע מלהציב ציון לתרומתם של אנשי R.E.M.E. לשעבר לחינוך עצמתו של צה.ל. הלא הם החיילים שהיו (בצירוף חלק מאנשי R.A.S.C. ו R.A.O.C.) את היסוד והבסיס לחיל-הטכנאים בצבאנו.

תפקידם במלחמת השחרור היה פרוזאי ביותר: לדאוג ליעילות הצידוד הטכני המוגש לצבא הלוחם — צידוד שהגיע ארצה בהרבה מקרים בצורה פגומה ביותר ושהיה רחוק מלהיות מודרני. ולהשתוות לצידוד שהיה מצוי אצל צבאות האויב.

אם בשטח חיל-הרגלים יכול היה צה.ל. לינוק ממסורת ההגנה והפלמ"ח שכללה רמה גבוהה של משמעת, אמון יסודי של הפרט ושל היחידת קטנות, רוח-קרב נעלה וכושר תכנון, הרי הטיפול הטכני בצידוד ובחימוש החדש שניתן בידי הצבא עם התפתחות מלחמת השחרור היה יוצר בעיות כאובות ביותר אלמלא קומץ בעלי מקצועי — יוצאי „פלוגות החרושת“ (כך קראו לעצמן פלוגות ה R.E.M.E. העבריות בצבא הבריטי) שעמדו בפרץ.

הנהה כמה מן הדברים שהבאנו עמנו לצה"ל מנסיון שרותנו בצבא הבריטי:

- א. תיקון יסודי של רכב ונשק בבתי מלאכה בסיסיים, על הצד הטכני והמנהלתי שבהם.
- ב. ארגון וניהול בית-מלאכה חטיבתי (במסגרת החייל) וכן בית מלאכה מרחבי (באיטליה).
- ג. ארגון חוליות-בדק ניידות (L.A.D.s) והפעלתן בתנאי הקרב.
- ד. ארגון וניהול מרכז הדרכה טכני לבעלי מקצועות מעולים.

סעיף אחרון זה ראוי שאקדיש לו ציון מיוחד. מחמת המחסור בבעלי מקצוע טובים במזרח התיכון בזמנו ניתן להקים „ענף עברי“ עצמאי ליד בית הספר של חיל הטכנאים הבריטי שקיים מספר

בעקבות „המכלול השביצרי“

שבקיבץ „בשבילי מחשבה צבאית“

בעית הכשרת סמלי-המילואים בשביצריה ואצלנו

קיומה של שיטת המילואים — שעה שהם נתקלים בסמלים מסוג זה.

הננו עדים לכך כי במבנהו של הצבא-המיליציוני השביצרי אמנם קיים סולם-סידורים מיוחד להמשך השתלמותם והתנסותם של הסמלים (אשר אצלם כרוך בזה גם ענין העליה בדרגות הסמלות), במסגרת של הפעלה מיוחדת בבתי-האולפן לטירונים, וכדומה. ודאי שקיים גם אצלנו הצורך במתן הכשרה נוספת, בצורה זו או אחרת, לציבור הגדול של סמלי-המילואים, הנקראים מדי שנה לשמש מפקדים ומדריכים כאחד בשלבי ארגונו הנמוכים (כלומר, גם החיוניים ביותר) של הצבא. ועל אחת כמה וכמה אמורים הדברים באותם סמלי-המילואים אשר לא ניתנה להם בשעתו ההודמנות לקנות תורה-צבאית יסודית. אם ע"י כינוסים-מקדימים ממושכים יותר לפני „החדש השנתי“ של המילואים, או אם ע"י קריאה לקורסי-השתלמות מיוחדים חד-פעמיים למשך שבועות מספר — שומא עלינו להביט יח את רמתו של הפיקוד הנמוך בחטיבות-המילואים שלנו.

סרן אברהם בן

הערות המערכת: אף בצבא השביצרי עצמו הור"גש הצורך במעשים-שליממם לשיפור הכשרת הסמלים; והא ראייה. — מעשה „מהפכני“ ממש (לגבי צבא הנתון כל-כך בסד של מסורת והרגל מזה, ושל משטר תקציבי נוקשה מזה): — הארכת משך ביה"ס לסמלים מ-3 ל-4 שבועות. ויש ללמוד לאמעט מסמלתם זו של השביצרים אשר ודאי לא על נקלה הגיעו אליה. לזאת יש עוד להוסיף ולהעיר, כי הולכת ומתגברת הפעילות ההשתלמותית לסמלים מחוץ למסגרת שירות-החובה. ואף מגילויי פעילות אלה יהיה בודאי עלינו ללמוד. ואשר לצה"ל. — ישנו כל היסוד לחשוב, כי כל מפקד במילואים אשר ירצה לחדש ולשכלל את תורתו הצבאית ע"י השתתפות כהניך בקורס המתאים לו בין אלה הנערכים בקביעות ע"י פקוד-ההדר"כ, וימצא כשר לכך — יוכל להגשים את רצונו זה, לתרום לתועלת הצבא.

אין בדעתי להעריך הערכה כללית, תוך הבעת דעותי אני, את לקט הרשימות „לבעיות הכשרת רג"לים בשביצריה“ שהופיע במאסף „בשבילי מחשבה צבאית“ — אלא לתהות על בעיה חיונית שרשימות אלו מטפלות בה, ושאלף אני נתקלתי בה בצורה זו או אחרת תוך עבודתי בצה"ל, בעיקר בחיל המילואים.

אחד מצירי הויכוח הנ"ל הנה בעית הכשרת סמלי חיל-רגלים, כלומר הבעיה כיצד להשיג — בגבולות הזמן המוקצב לקורס סמלים — את הרמה הפיקודית וההדרכתית הדרושה.

תוך עבודתי השנה בבתי הספר של חטיבות המילואים נתקלתי בבעיה זו בהריופות מרובה. נתברר כי בשעת ההתיצבות לחיל המילואים נקבעו כל החיילים ששירתו בשירות הסדיר בדרגת סמל — ולו גם סמלים מנהלתיים, אפסנאיים וכו', — כסמלי פיקוד והדרכה ביחידות המילואים. נקבע אמנם כי לפני קורס האימונים השנתי של כל יחידה עורכים קורס הכנה קצר לסמלים (כשבוע ימים) — משך זמן שהנו מספיק בהחלט לגבי סמלים בעלי נסיון פיקודי או הדרכתי כדי לרענן את הידיעות, להאחד את אשר טעון האחדה (כי הסמלים שירתו בעבר ביחידות שונות בצה"ל). ואולי אף להוסיף הכנה באמצעים או שיטות שנתחדשו או נשתנו תוך הזמן. אך לגבי סמלים, אשר אין להם כל נסיון הדרכתי ופופיקודי, הרי זה כמותו כשיר-על-לבר-ע, כי בשטח זה דינם כדין טוראי (ולעתים אף פחות מזה, — כי יש טוראים אשר רכשו לפחות נסיון קרבי או לימודי כטוראים, שעה שיש הרבה סמלים אשר אין להם כל מושג במקצועות החייל ובתנאי הלחימה), והרי זה מגוחך למדי להעמידם כעבור שבוע-הכנה כמדריכים.

המחזור הראשון של האימונים של יחידות המילואים העלה בעיה זו בכל חומרתה, באשר ליכולת ההדרכה של סוג סמלים זה, והמורה עוד יותר השאלה של יכולת הפיקוד וההנהגה של סמלים כאלה בעתות מלחמה. והרי ישנו גם החשש של התערעורת אמון חיילי המילואים, וכפירה בזכות

השימוש בחומר מתורגם מעתונות צבאית זרה זה ציטוט מתוכו, לִינָה את "מערכות" מאז תחילת הופע"תו. ריבוי יחסי זה של שימוש בחומר מתורגם נבע בחלקו מגורמים של חוסר ברירה (סיבות צנזוריות וסיבות הקשורות במחסור באנשי עט צבאיים בקרב חוגי ההגנה, והעדרו של אותו נסיון המאפשר גיבוש הלכה צבאית); ובחלקו — מן הדרך הטבעית של שימוש בחומר מקצועי הלכה צבאית אשר עמים וצבאות בעלי אפשרויות טכניות ונסיון קרבות רב יותר גיבשו לעצמם.

בעת — כלומר, מאז תום מלחמת השחרור — טבעי הדבר שהיחס בין החומר המתורגם והחומר המקורי ישתנה, וצריך שיגדל אחוז החומר המקורי — ומדרך הטבע על חשבון החומר המתורגם. כי הגורמים הצנזוריים (אשר השתחררו מה"עִיֶּה־רעה" של השלטון הבריטי) בטלו או נשתנו; ויש לשאוף שמספר אנשי הצבא הישראליים המשתפים עצמם בירחונם המקצועי ילך ויגדל. כלומר, כגורם המדריך בשאלת החומר מעתונות צבאית זרה נשאר רק זה הנובע מהצורך הטבעי של לימוד הדדי של עמים וצבאות איש מנסיונו המקצועי והקרבי של משנהו.

טבעי ומוצדק הדבר שמשך השנתיים האחרונות, שעה שהבעיה המרכזית שהועמדה בפני צ.ה.ל. היתה הבעיה הארגונית, זו של יצירת המסגרת ל"יוצאי הצבא, שיטת אימונם וגיוסם ובעיקר לאור "צו שירות הבטחון" — רבו, יחסית, המאמרים המתורגמים מהעתונות הצבאית השביצרית אשר בעיה זו הנה הבעיה המרכזית העומדת בפניה מזה הרבה עשרות בשנים.

אך למערכת הרשימות "בעיות הכשרת רגלים בשביצרית", כפי שהוצגה בקובץ "בשבילי המחשבה הצבאית" כרך א', היה משנה חשיבות וערך עקב דרך הצגתה. כי אין להתעלם מהעובדה כי מאמר

צבאי מועתק המתיחס למדינה ולצבא בעלי ממדים אחרים, נתוני־מחשבה אחרים, מנטליות שונה וכ"י ניטל הרבה מערכו לגבי איש הצבא של מדינה בעלת נתונים אחרים והרבה נגרע מיכולת איש הצבא הזה להבין ולהסיק את הלקח האמתי של מאמר זה או אחר. צורת הצגת תמציות של שורת מאמרים העוסקים באותו נושא — ובמקרה זה, למע"ה שה הגשת ויכוח יסודי בשאלה מקצועית־ארגונית — מקהה הרבה את חודו של הליקוי הנ"ל ומאפשרת יתר הבנה לגבי הנושא הגידון. נוסף על הרחבת האופקים וראיית שני צדי המטבע של כל בעיה נידונה, יש ערך רב להצגת הדברים בצורה זו בהיותם צמודים לויכוח ממש, והופכים את הבעיה מתיאורטית בלבד (ולעיתים, עקב כך, משעממת למדי) למע"ה שית ונתפסת ביותר (אפילו המדובר הוא בנתונים שונים לגמרי).

* *

אכן, שעה שאנו משוים את הצבא המיליציוני השביצרי והצבא המיליציוני הישראלי יהיה ההבדל היסודי טמון לא בשאלות הטקטיות והאיסטרטגיות לקראתן מתכוונן כל צבא, ואף לא בשאלות התקציביות, המתנות את משך זמן האימון (ובעקבות כך גם יסודות האימון — אחד הצירים עליו נסוב הויכוח הנ"ל). קיימים 2 הבדלים עקרוניים: א) נסיון הקרב הישראלי, ומספרם של אנשים בצ.ה.ל. שנסיון זה הוא מנת חלקם — לעומת העדר מוחלט של נסיון אצל השביצרים. הפוטנציאל האנושי (הוא אומר — הארמה), החתך הסוציולוגי, הרמה התרבותית והדמות הנפשית אצל שני הצבאות הנ"ל. ואקוה כי תנתן לי ההזדמנות לעמוד על שתי בעיות אלו ומידת השתקפותן והשפעתן על ארגון העתודות בצ.ה.ל. אימונן והפעלתן בתמרון הגדול, בחוברת הבאה של "מערכות".

סגן יצחק כרמלי

עם קריאה בלקט־המאמרים על הכשרת הרגלים בצבא־המיליציה השביצרי

דבר שהיסודות התיאורטיים (שעליהם נבנים יסודות ההדרכה, החימוש והמבנים הארגוניים) הצבאיים שלהם ילכו ויתרחקו מנתונים מציאותיים. כי אין לך, אולי, מדע כמדע המלחמה אשר בו חייבת התאוריה להיות צמודה ונסמכת על הנסיון. צורת חובת ההתייבחות ל"קורסי המשך" (דבר

— — — מגרעתן היסודית של רוב הרשימות על נושאים צבאיים הלקוחות מעתונות צבאית שביצרי רית היא שנודף מהן ריח של "התפלספות" או "הרבי" ואכן, אין להתפלא על כך. עם וצבא (במקרה של שביצריה — כמעט היינו הך) אשר כמעט 140 שנה לא נבחנו במעשה־מלחמה של ממש, טבעי ה'

מחייבות" של הצבא השביצרי). תכונות האושי ש הוא תובע מוצדקות כשלעצמן. אך מוזר לקרוא את ההבחנה באשר להשכלה ול מקצוע בחיים האזרחיים. שעה שרוב הצבאות סיגלו לעצמם את השיטה של בחינות פסיכוטכניות כגורם קובע נשאר הוא כפות להבחנה לפי מקצועות המוצא ופרובלמות. חבר רתיות" הקשורות בהתפלספות לגבי מי שרגיל לתת הוראות בחייו האזרחיים ומי שרגיל לקבל פקודות**. מענין שבמסכת ארוכה זו של רשימות וויכוח על בעיות ארגון והדרכה בחיל הרגלים, המזכירה את כל מקצועות האימון ובעיותיהם לאור התפתחויות במבנים ובאמצעים של הצבא הנ"ל. לא נזכר כלל מקצוע חיוני למדי של הצבא, החובשים. יתכן כי בעת שנלחם הצבא השביצרי את מלחמתו האחרונה — לא היה תפקיד כזה בנמצא כלל. ויש להודות כי צבא אשר לא נלחם ב־140 השנה האחרונות אינו יכול לחוש בחיוביותו. אך מענין הוא בכל זאת לדעת מה מידת ההתעסקות התאורטית במקצוע זה ובאיזה מידה הוא קיים בכלל בצבא השביצרי**.

סגן יוסף שניידרמן

המקביל לחודש האימונים השנתי המרוכז אצלנו) הנה דוגמה בולטת לאי־מעשיות זו. על חיל המי־ליציה השביצרי המשתייך לחיל־שדה א' (19-36) לעבור 8 קורסי המשך כאלה תוך 16 שנות שירותו; כלומר, להלכה, מתיצבים כל שנה, בממוצע, רק כ־ מחצית אנשי היחידה, ולמעשה יכול לקרות כי יתי־צב מספר אנשים כזה אשר לא יאפשר בכלל אימון טקטי בנתונים מציאותיים. מובן שאנשי הצבא ה־שביצרי שמו לבם אל מצב חמור זה והקפיטן צינג תובע ש, תובא בחשבון מעין רוטציה (מתחוריות) אשר, לפחות בתוך גוף צבא אחד, תביא מדי פעם לידי מצבות חזקות במשהו מאלה המתכנסות כיום. אך גם זה אינו פתרון. כי סידור כזה יביא בהכרח להפחתה נוספת של מספר המתיצבים בשנים האחרות, ולמעשה — מה ערכה של התיצבות אחת מלאה (או אף שתיים־שלוש) משך 16 שנה?*

המיוור רוברט ניוגליסט מקדיש רשימה מיוחדת לבעיות בחירת הסמלים והכשרתם. מענינות הן ה־תכונות המקנות, לדעתו, את הזכות להיות מועמד לקורס סמלים (ברובן אף היו רשימות, בפקודות קבע

ת מ ר ו ן ו מ צ י א ו ת

לידי ביטוי מעודד היקף גיוס המוני, הפעלת מנגנון התובלה והאספקה ושאר שירותים וחילות בצבא, ואף גיוס שירותים אזרחיים, הוכיח כי יש להקדיש הרבה מחשבה בקשר לארגון התמרונים באופן שאמנם יבואו בהם לידי ביטוי נתוני מלחמה מציאותיים ושהיחידות והמטות יעמדו בפני בעיות מלחמה ממש (אפילו המדובר הוא כבתמרון האחרון, בעיקרו בבעיות גיוס, התיצבות ותזונה). וכאן הכננה לאו דוקא להפעלת אמצעי מלחמה (אש חיה וכו') ליצירת אטמוספירת־קרבת אמתית — אלא ליצירת מצב א־תעה (מעשית ופסיכולוגית) למטות השונים, המנעות ככל האפשר משיטות של "הבה נניח כ...".

סרן א. ב.

מן הרשימות שבקובץ "בשבילי המחשבה הצבאית" מבצבצת ועולה מדי פעם השאלה האם ישנה יכולת לקיים תמרונים בממדים ובנתונים מציאותיים ככל האפשר, באותם תנאי חובת השירות הנהוגים בצבא המיליציוני השביצרי. אכן, הבעיה של מצבות בלתי מלאות אינה קיימת אצלנו. הצבא השביצרי חייב, כידוע, כל טוראי, טוראיראשון ורב־טוראי לעבור 8 "קורסי המשך" משך 16 שנות השתייכותו לחיל־השדה א'. ואלו בחיל מילואים של צ.ה.ל. חייב כל טוראי ב־30 ימי שירות כל שנה, ויש אפשרות לרכוש לעתים קרובות כל יחידה במצבתה המלאה, ואף לערוך מדי פעם תמרונים בקנה מידה גדול יותר. אך גם נסיון תמרון הסתיו של צבאנו, אשר הגיעו בו

ואלו ענין ברירת המועדים לסמלות נובע מהתכונה הסר־ציאלית האופיינית של הישוב השביצרי, שהנה כמוזר וחוץ תיק פוסה מתנאינו ומושגינו אנו. — המ ע ר .

*** יכולים אנו להרגיש את הסגן י. שניידרמן ולהבטיחו נאמנה — כי מקצוע החובשות קיים ומושרש בצבא השביצרי. ולא רק מקצוע החובשות, אלא אף זה של הרפואה המובהקת — עד כדי כך שאחד ממפקדי הדיביות הגדול עים ביותר של הדור האחרון היה רופא בעל שם. אשר לא־יצוין המקצוע ברשימות־הזכות המדוברות, נבע הדבר מכך שהן דגו בהכשרה בנשק ובטקטיקה, ואלו החובשים באים "מוכנים", מהחיים האזרחיים, ומקבלים רק תוספת "ליטוש" מקצועי־צבאי (שוב, לא לפי ברירה פסיכוטכ־נית). — המ ע ר .

* בדיעבד ממתיקים קצת מצב זה ע"י כך, שמציבים ליהידות מיליציוניות מספרים נכרים של אנשים עו־דים על התקן. אכן, זוהי תחבולה הנפוצה למדי בצבאות מיליציונים — המ ע ר .

** מבלי לנסות ללימוד־זכות דוקא על השיטה הנהוגה בשביצריה יש לציין כי בו זמנן שצבאות אחרים נוטלים לידם את החייל לתקופת־שירות ממושכת ורצופה — ובמשך זמן זה בכוחם להעניק לו מקצוע כרצונם, בתוקף הבדיקה הפסיכוטכנית והדרכה ברירה והחלטה אחרים — הרי הצבא השביצרי, בעל השיטה המיליציונית העקבית והקיצונית שבעולם, אינו יכול להשתחרר מההכרח הנצל בצול מרהיק־לכת בארגונו הצבאי את המקצועות וסוגי היכולת הנרכשים ומטופחים ע"י אנשיו בחיים האזרחיים;